॥ तान्दधीच उवाच ॥ स्वागतं भवद्भ्यः उच्यतां किं क्रियतामिति यद्वक्ष्यथ तत् करिष्यामि ते तमब्रुवन् शरीरपरित्यागं लोकहितार्थं भगवान् कर्त्तुमर्हतीति अथ दधीचस्तथैवाविमनाः सुखदुःखसमो महायोगी आत्मानं समाधाय शरीरपरित्यागं चकार तस्य परमात्मन्यपसृते तान्यस्थीनि धाता संगृह्य वज्रमकरोत् तेन वज्रेणाभेद्येनाप्रधृष्येण ब्रह्मास्थिसम्भूतेन विष्णुप्रविष्टेन इन्द्रो विश्वरूपं जघान शिरसश्चास्य च्छेदनमकरोत् तस्मादनन्तरं विश्वरूपगात्रमथनसम्भवं त्वाष्ट्रोत्पादितमेवारिं वृत्रमिन्द्रो जघान तस्यां द्वैधीभूतायां ब्रह्मवध्यायां भयादिन्द्रो देवराज्यं पर्य्यत्यजत् ॥ अप्सु सम्भवाच्च शीतलां मानससरोगतां नलिनीं प्रतिपेदे तत्र चैश्वर्य्ययोगादनुमात्रो भूत्वा बिसग्रन्थिं प्रविवेश ॥

अथ ब्रह्मवध्याभयप्रनष्टे त्रैलोक्यनाथे शचीपतौ जगदनीश्वरं बभूव देवाश्चजस्तमश्चाविवेश मन्त्रा न प्रावर्त्तन्त महर्षीणां रक्षांसि प्रादुरभवन् ब्रह्म चोत्सादनं जगाम अनिन्द्राश्चाबलालोकाः सुप्रधृष्या बभूवुः अथ देवा ऋषयश्चायुषः पुत्रं नहुषं नाम देवराज्येऽभिषिषिचुः नहुषः पञ्चभिः शतैर्ज्योतिषां ललाटे ज्वलद्भिः सर्व्वभूततेजोहरैस्त्रिपिष्टपं पालयाम्बभूव अथ लोकाः प्रकृतिमापेदिरे स्वस्थाश्च हृष्टाश्च बभूवुः अथोवाच नहुषः सर्व्वं मां शक्रोपभुक्तं उपस्थितमृते शचीमिति स एवमुक्त्वा शचीसमीपमगमत् उवाच चैनां शुभगेऽहमिन्द्रो देवानां भजस्व मामिति तं शची प्रत्युवाच प्रकृत्या त्वं धर्म्मवत्सलः सोमवंशोद्भवश्च नार्हसि परपत्नीधर्षणं कर्त्तुमिति तामथोवाच नहुषः ऐन्द्रं पदमध्यास्यते मया अहमिन्द्रस्य राज्यरत्नहरो नात्र धर्म्मः कश्चित् त्वमिन्द्रोपभुक्तेति सा तमुवाचास्ति मम किञ्चिद्व्रतमपर्य्यवसितं तस्यावभृथे त्वामुपगमिष्यामि कैश्चिदेवाहोभिरिति स शच्यैवमभिहितो जगाम ॥ अथ शची दुःखशोकार्त्ता भर्त्तृदर्शनलालसा नहुषभयगृहीता बृहस्पतिमुपागच्छत्सा च तामत्युद्विग्नां दृष्ट्वैव ध्यानं प्रविश्य भर्त्तृकार्य्यतत्परां ज्ञात्वा बृहस्पतिरुवाच ॥

अनेनैव व्रतेन तपसा चान्विता देवीं वरदामुपश्रुतिमाह्वय तदा सा ते इन्द्रं दर्शयिष्यतीति साथ महानियममास्थिता देवीं वरदामुपश्रुतिं मन्त्रैराह्वयति सोपश्रुतिः शचीसमीपमगादुवाच चैनामियमस्मीति त्वयाह्वतोपस्थिता किन्ते प्रियं करवाणीति तां मूर्द्ध्ना प्रणम्योवाच शची भगवत्यर्हसि मे भर्त्तारं दर्शयितुं त्वं सत्या ऋता चेति सैनां मानसं सरोऽनयत्॥ १२२१५

तत्रेन्द्रं बिसग्रन्थिगतमदर्शयत् तामथ पत्नीं कृशां ग्लानाञ्चेन्द्रो दृष्ट्वा चिन्तयाम्बभूव अहो मम दुःखमिदमुपगतं नष्टं हि मामियमन्विष्य यत् पत्न्यभ्यागमद्दुःखार्त्तेति तामिन्द्र उवाच कथं वर्त्तयसीति सा तमुवाच नहुषो मामाह्वयति पत्नीं कर्त्तुं कालश्चास्य मया कृत इति तामिन्द्र उवाच गच्छ नहुषस्त्वया वाच्यः अपूर्व्वेण मामृषियुक्तेन यानेन त्वमधिरूढ उद्वह खेति इन्द्रस्य महान्ति वाहनानि सन्ति मनः प्रियाण्यधिरूढानि मया त्वमन्येनापयातुमर्हसीति सैवमुक्त्वा हृष्टा जगाम इन्द्रोऽपि बिसग्रन्थिमेवाविवेश भूयः अथेन्द्राणीमभ्यागतां दृष्ट्वा तामुवाच नहुषः पूर्णः स काल इति तं शच्यब्रवीच्छक्रेण यथोक्तं स महर्षियुक्तं वाहनमधिरूढः शचीसमीपमुपागच्छत् अथ मैत्रावरुणिः कुम्भयोनिरागस्त्य ऋषिवरो महर्षीन् धिक्क्रियमाणांस्तान्नहुषेणापश्यत् पद्भ्याञ्च तमस्पृशत् ततः स नहुषमब्रवीत् अकार्य्यप्रवृत्त पाप पतस्व महीं सर्पो भव यावद्भूमिर्गिरयश्च तिष्ठेयुस्तावदिति स महर्षिवाक्यसमकालमेव तस्माद्यानादवापतत् अथानिन्द्रं पुनस्त्रैलोक्यमभवत् ॥

ततो देवाश्च ऋषयश्च भगवन्तं विष्णुं शरणमिन्द्रार्थेऽभिजग्मुः ऊचुश्चैनं भगवन्निन्द्रं ब्रह्महत्याभिभूतं त्रातुमर्हसीति ततः स वरदस्तानब्रवीत् अश्वमेधं यज्ञं वैष्णवं शक्रोऽभियजतां ततः स्वस्थानं प्राप्स्यतीति ततो देवा ऋषयश्चेन्द्रं नापश्यन् यदा तदा शचीमूचुः गच्छ सुभगे इन्द्रमानयस्वेति सा पुनस्तत्सरः समभ्यगच्छदिन्द्रश्च तस्मात् सरसः प्रत्युत्थाय बृहस्पतिमभिजगाम बृहस्पतिश्चाश्वमेधं महाक्रतुं शक्रायाहरत् तत्र कृष्णसारं मेध्यमश्वमुत्सृज्य वाहनं तमेव कृत्वा इन्द्रं मरुत्पतिं बृहस्पतिः